

Силабус освітнього компоненту «МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ»

Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Географія, Історія)
Спеціальність: 014 Середня освіта (Географія)
 Першого (бакалаврського) рівня
Рік навчання: 3 (денна форма);
Семестр: 5 (денна форма);

Структурний підрозділ	Кафедра всесвітньої історії Історичний факультет
Викладач: 	ПІБ: Дубінський Володимир Анатолійович Посада: доцент кафедри всесвітньої історії Науковий ступінь: кандидат історичних наук Вчене звання: доцент E-mail: dubinskyi.volodymyr@kpnpu.edu.ua Робоче місце: ауд. 36, вул. Татарська, 14, Профайл викладача https://kvi.kpnpu.edu.ua/dubinskyi-volodymyr-anatoliiovych/
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.kpnpu.edu.ua/user/index.php?id=25761
Статус дисципліни	Обов'язковий освітній компонент професійної підготовки
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / години	4 кредити ЄКТС / 120 год.
Мова викладання	Українська
Форми здобуття вищої освіти	Денна, заочна
Політика дисципліни	Академічна доброчесність. Передбачається, що у процесі вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи відповідальність їх порушення згідно Кодексу академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Відвідування занять. Передбачається, що здобувачі вищої освіти систематично відвідуватимуть лекційні та практичні заняття, проявлятимуть старанність та відповідальність до навчання, вчасно виконуватимуть поставлені завдання, відпрацьовуватимуть пропущені заняття. Ініціативність здобувачів вищої освіти. Передбачається, що здобувачі вищої освіти проявлятимуть ініціативність та старанність у виконанні завдань самостійної роботи. Неформальна та/або інформальна освіта.
Що будемо вивчати?	Предметом вивчення освітнього компоненту є теоретичні засади, методи та технології ефективного навчання історії в освітніх закладах.
Чому це треба вивчати?	Мета вивчення навчальної дисципліни полягає у підготовці здобувачів вищої освіти до виконання обов'язків вчителя історії, громадянської освіти в класах базової школи середніх загальноосвітніх навчальних закладів.
Яких результатів можна досягнути?	Знання і розуміння сучасних теоретичних та практичних основ методики навчання географії та історії в закладі загальної середньої освіти.

	Знання психолого-педагогічних аспектів навчання і виховання здобувачів освіти в тому числі з урахуванням їх емоційно-етичної сфери та культурних і особистісних відмінностей. Вміння застосовувати механізми реалізації суб'єкт-суб'єктних відносин між учасниками освітнього процесу. Розуміння та вміння здійснювати аналіз державного стандарту основної (базової) середньої школи і навчальні програми з географії та історії для планування і конструювання основних видів навчальної діяльності здобувачів освіти з географії та історії. Навики вибору і застосування основних методик та інструментів, які є типовими для різних галузей географії та історії, здійснення стандартних вимірів і спостережень необхідних для формування предметних компетентностей з географії та історії в закладах загальної середньої освіти. Уміння здійснювати відбір, аналіз, представлення і поширення фахового контенту, використовуючи різноманітні письмові, усні та візуальні засоби, картографічні методи (зокрема, за допомогою інформаційних технологій). Практичний досвід застосування інструментів інклюзивного навчання та забезпечення умов безпечного та здорового освітнього середовища. Уміння застосовувати сучасні методики і технології, зокрема й інформаційні, для забезпечення формування в з предметних компетентностей та для формування цілісного об'єктивного історико-географічного світогляду. Навики застосування методів діагностування та оцінювання досягнень здобувачів освіти, педагогічного супроводу процесів соціалізації, підготовки їх до свідомого вибору майбутньої професії. Неперервне підвищення професійного рівня та самовдосконалення
Як можна використати набуті знання та уміння?	ІК: Здатність виконувати спеціалізовані практичні завдання та вирішувати проблеми з організації базової середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів педагогіки, психології, а також методики навчання та предметних знань з географії та історії і характеризуються комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти. ЗК: Здатність до ухвалення ефективних і обґрунтованих рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети. Здатність до генерування нових ідей (креативність), виявлення та розв'язання проблем, ініціативності, підприємливості й відповідальності за вироблення й ухвалення рішень. Здатність до абстрактного, логічного й критичного мислення, аналізу і синтезу. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), принципів професійної етики і дотримування правил академічної доброчесності. Здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями й застосовувати їх у практичних ситуаціях. Здатність працювати в команді, адаптуватися й діяти в непередбачуваних ситуаціях. СК: Здатність реалізовувати краєзнавчий підхід на уроках географії та історії, у позакласній та позашкільній діяльності. Оперування основними і спеціальними методами викладання географії та історії в закладі загальної середньої освіти; знання та практичні вміння створення, зберігання, обробки, вивчення, передавання за допомогою інформаційних (комп'ютерних) технологій. Здатність застосовувати набуті історичні і психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методик і освітніх технологій для формування в здобувачів

	освіти загальних і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків історії. Здатність моделювати зміст навчання з географії та історії відповідно до обов'язкових результатів навчання, формувати та розвивати в здобувачів освіти ключові компетентності та уміння, здійснювати інтегроване навчання, добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання географії та історії. Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості здобувачів освіти, формувати їх мотивацію та організовувати пізнавальну діяльність. Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами. Здатність конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії зі здобувачами освіти в освітньому процесі. Здатність працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами. Здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища, Здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного здобувача освіти, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів. Здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу. Здатність проєктувати осередки виховання та розвитку для здобувачів освіти, планувати освітній процес та прогнозувати його результати, організовувати процес навчання, виховання та розвитку для його учасників, здійснювати оцінювання результатів навчання та оцінювати їх. Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі, визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя, здійснювати самодіагностику педагогічної діяльності, визначати індивідуальні професійні потреби; творчо осмислювати і долати проблемні ситуації; планувати власну діяльність і керувати нею.
Зміст дисципліни	Змістовий модуль № 1. Теоретичні аспекти викладання історії в школі. Тема 1. Предмет і завдання курсу «Методика викладання історії». Історичні етапи розвитку дидактики історії Тема 2. Мета, завдання і зміст шкільної історичної освіти Тема 3. Методи і прийоми навчання історії в школі Тема 4. Прийоми роботи з історичними документами Тема 5. Метод наочного навчання історії Тема 6. Розвиток пізнавальних здібностей учнів при вивченні історії Тема 7. Сучасна шкільна історична освіта в Україні: особливості та перспективи розвитку Тема 8. Завдання, прийоми і засоби організації творчої діяльності учнів на уроках історії Тема 9. Завдання, умови і прийоми організації оціночної (ціннісно-сислової) діяльності учнів на уроках історії Змістовий модуль № 2. Практичні підходи до організації навчання історії в школі Тема 10. Сучасний урок історії Тема 11. Система перевірки і оцінки знань учнів в процесі викладання історії Тема 12. Позакласна робота з історії

	Тема 13. Шкільний кабінет історії Тема 14. Вивчення регіональної історії в курсі історії України Тема 15. Технічні засоби навчання при вивченні історії в школі Тема 16. Методи і технології навчання громадянської освіти Тема 17. Медіаосвіта та медіаграмотність
Методи навчання	- словесні: розповідь, пояснення, лекція, бесіда, дискусія, диспут, проблемного викладу; евристична бесіда; - наочні: демонстрація, огляд; - практичні: робота з документом, з навчальною, науковою та довідковою літературою, підручником, картою, дослідницький метод; - інтерактивні: мозкова атака, мозковий штурм, дидактична гра.
Інформаційне забезпечення	I. Джерела 1. Державний стандарт базової середньої освіти. Історія в рідній школі. 2021. № 2. 2. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України (2022). Наказ Міністерства освіти і науки України. 06.06.2022. № 527. 3. Концепція нової української школи. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/novaukrainskashkola-compressed.pdf 4. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти НУШ за період до 2029 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р. 5. Тематичне оцінювання навчальних досягнень учнів на уроках історії. Історія в школі. 2001. №2. II. Підручники, посібники, збірники наукових праць 1. Баханов К.О. Традиції та інновації в навчанні історії в школі. Дидактичний словник-довідник. Запоріжжя, 2002. 2. Боровець І., Дубінський В., Паур І. Навчання історії в зарубіжній школі: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський, 2020. 3. Дубінський В., Пігович І. Методика викладання історії в школі: навчально-методичний посібник для організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти історичних факультетів. 3-є вид. доповнене і виправлене [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. 4. Пометун О., Гупан Н., Власов В. Компетентісно орієнтована методика навчання історії в основній школі: методичний посібник. Київ: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 5. Пометун О., Фрейман Г. Методика навчання історії в школі. К., 2006. III. Монографії, статті 1. Баханов К. Інтерактивне навчання // Історія в школах України. 1998. №2. 2. Баханов К. Тематичне оцінювання навчальних досягнень учнів з історії: Компетентісно-орієнтований підхід // Історія в школах України. 2004. №6.

	3. Баханов К. У пошуках інноваційних технологій викладання історії // Історія в школах України. 1996. №1. 4. Боровець І., Верстюк В., Пігович І. Штрихи до портрета професора Сергія Копилова: навчально-методичний та організаційно-дидактичний аспект. Проблеми дидактики історії. Зб. наук. праць. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. Вип.14. С. 69–86. 5. Ганаба Світлана. Storiteling – ефективний метод розвитку комунікативної компетентності на уроках історії // Проблеми дидактики історії: збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський, 2021. Вип. 12. 6. Ганаба Світлана. Візуалізація як принцип побудови й реалізації методів навчання історії // Проблеми дидактики історії: збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський, 2022. Вип. 13. 7. Глушковецький Анатолій, Булдакова Людмила. Використання ментальних карт на уроках історії // Проблеми дидактики історії: збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський, 2023. Вип. 14. 8. Горбатюк Оксана. Умови ефективного використання наочності на уроках історії // Проблеми дидактики історії: збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський, 2021. Вип. 12. 9. Громадянська освіта: теорія і методика навчання. Київ, 2008. 10. Дубінський В.А., Пігович І.О. Співпраця історичного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка та Кам'янець-Подільського міського наукового товариства МАН у 2014–2019 рр.: напрямки, здобутки та перспективи // Кам'янець-Подільський у контексті українсько-європейських зв'язків: матеріали V міжнародної науково-практичної конференції. Кам'янець-Подільський: ФОП Буйницький О.А., 2019. 11. Дубінський В.А., Верстюк В.В. Відновлення державної незалежності України, її роль у розпаді СРСР: зміст навчального матеріалу. Проблеми дидактики історії. Зб. наук. праць. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. Вип.14. 12. Дубінський В.А., Верстюк В.В. Україна в роки другої світової війни: інформаційний компонент// Проблеми дидактики історії. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. Вип. 11. 13. Дубінський В.А., Федьков О.М. Сторітелінг як ефективний метод розвитку комунікативної компетентності на уроках правознавства. Теоретико-методологічні та практичні аспекти підготовки та діяльності вчителя правознавства: досвід і проблеми. Тези II Всеукраїнської науково-практичної конференції. 2 грудня 2022 р. [ред.кол.: В.А. Дубінський відп. ред., О.М. Федьков, А.Л. Глушковецький та ін.]. Кам'янець-Подільський: К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2023. 14. Желіба О. Візуалізація даних на прикладі розкриття питання «Політичні режими в Україні у 1917–1922 рр.» // Історія в рідній школі. 2019. №5 (213). травень. 15. Желіба О. Теорія та методика навчання історії: форми уроку історії // Історія в школі. 2014. № 3.
--	--

	16. Камбалова Яніна, Грузін Кароліна. Музейні історико-краєзнавчі екскурсії для здобувачів освіти: методичні аспекти проведення // Проблеми дидактики історії: збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський, 2021. Вип. 12. 17. Камбалова Яніна. Навчальна дисципліна Історія України у закладах загальної середньої освіти: культурологічний компонент змісту // Проблеми дидактики історії: збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський, 2020. Вип. 11. 18. Леміжанська Олена. Штучний інтелект в історичному дискурсі: інноваційний підхід до мотивації учнів // Проблеми дидактики історії: збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський, 2023. Вип. 14. 19. Мисан В. Сучасний урок історії: типологія, структура, характеристика форми // Історія в школах України. 2006. №2. 20. Пігович І.О. Навчальні комікси та їх використання на уроках історії (з досвіду організації практичної підготовки студентів на історичному факультеті Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка) // Проблеми дидактики історії: збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський, 2024. Вип. 15. 21. Пігович І.О. Використання мемів як засобів актуалізації пізнавальної діяльності на уроках історії // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. Вип. 23.																						
Обсяг дисципліни (години) та види занять	Денна форма здобуття вищої освіти: лекційні заняття (34) практичні заняття (26 год.), самостійна робота (60 год.).																						
Система оцінювання результатів навчання	Оцінювання результатів навчання здобувачів здійснюється згідно Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (зі змінами та доповненнями) від 30.01.2021, №11-ОД. Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з базується на принципах систематичності, комплексності, об'єктивності, обґрунтованості, диференційованого підходу. Система оцінювання передбачає активну роботу здобувачів вищої освіти впродовж семестру та отримання ними оцінки за практичні заняття, модульну контрольну роботу, самостійну роботу, екзамен, сума яких складає підсумкову рейтингову оцінку за освітній компонент. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється за 100 бальною шкалою. Розподіл балів, які отримують студенти: <table><tr><th colspan="6">Поточний і модульний контроль (60 балів)</th><th rowspan="2">Екзаме н</th><th rowspan="2">Сума балів</th></tr><tr><th>Змістовий модуль 1</th><th>Змістовий модуль 2</th><th>ІНД З 1</th><th>ІНД З 2</th><th>МК Р 1</th><th>МК Р 2</th></tr><tr><td>12</td><td>12</td><td>6</td><td>6</td><td>12</td><td>12</td><td>40</td><td>100</td></tr></table>	Поточний і модульний контроль (60 балів)						Екзаме н	Сума балів	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	ІНД З 1	ІНД З 2	МК Р 1	МК Р 2	12	12	6	6	12	12	40	100
Поточний і модульний контроль (60 балів)						Екзаме н	Сума балів																
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	ІНД З 1	ІНД З 2	МК Р 1	МК Р 2																		
12	12	6	6	12	12	40	100																

Критерії оцінювання знань, умінь, навичок здобувачів вищої освіти	Оцінювання семінарського заняття		
	Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12-бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янецьПодільського національного університету імені Івана Огієнка». Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12.		
	Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
	Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні». Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
		2	Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчальнопізнавальної діяльності, робить спроби розповісти суть заданого матеріалу, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні». Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
3		Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості узагальнення. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.	
Середній	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний певною мірою відтворити його; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.	

		5	Здобувач вищої освіти знає половину навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості узагальнення але окремі висновки не логічні, не послідовні. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
		6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального
			матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання, користуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок; вміє самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовує термінологію; здатен скласти таблиці, схеми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
		8	Знання здобувачем вищої освіти досить повні, він достатньо вільно застосовує вивчений матеріал; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
		9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

Високий (творчопрофесійний)	1 0	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	1 1	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний самостійно вивчити матеріал; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	1 2	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили;
		використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

Відвідування занять. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. «Положення про організацію освітнього процесу в КПНУ імені Івана Огієнка»
[URL:https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view](https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view)

Індивідуальні науково-дослідні завдання (6 балів) полягають у виконанні студентами рефератів із запропонованого переліку тем.

Підготовка рефератів починається зі складання бібліографії (не менше п'яти назв) та її опрацюванням. На даному етапі важливими є два взаємопов'язаних моменти: вміння «читати» і вести запис прочитаного. Правильна робота з книгою передбачає дотримання ряду правил, основним з яких є свідоме засвоєння прочитаного, а не механічне відтворення. Це вимагає зосередженості та виключає поверхневості сприймання. Починати її слід з ознайомлення зі змістом книги і вступом (передмовою) до неї. Це дасть загальний орієнтир та уявлення про питання, що в ній висвітлюються. Потім здійснює

загальне ознайомлення з матеріалом і розпочинає його глибоке опрацювання. Неодмінним правилом при цьому є з'ясування незрозумілих методичних термінів, понять, визначень тощо, для чого слід користуватися словниками, довідниками, енциклопедіями та іншими довідковими виданнями.

Працюючи з методичною літературою, необхідно робити виписки (краще на окремих аркушах або картках) із зазначенням найважливіших думок, положень, висновків, вказуючи всі складові наукового апарату (автор і назва твору, місце і рік видання, сторінка; наприклад: Охредько О. Історія та комп'ютер // Історія в школі. 2001. №5. С.24-28. Необхідно скласти план реферату, в якому передбачити вступ, кілька пунктів основної частини і висновки.

У «вступі» слід охарактеризувати актуальність проблеми, стан її висвітлення в літературі, мету та завдання роботи, практичне значення та структуру. В «основній частині» потрібно розкрити зміст кожного питання у логічній послідовності з елементами самостійного аналізу навчально-методичного матеріалу. Писати необхідно сучасною українською мовою, використовуючи короткі чіткі фрази, правильно оформлюючи науковий апарат; цитати брати в лапки і зазначати в посиланні, з якого джерела вони взяті, вказуючи сторінку. У «висновку» підводиться підсумок з теми в цілому, робляться узагальнення. Наприкінці реферату подається список використаної літератури.

Реферат повинен мати обсяг 10-12 сторінок машинопису (комп'ютерного набору) через 2 інтервали з полями 1 см. (праворуч), 3 см (ліворуч), 2,5 см (зверху), не менше 2 см (знизу); або 20-25 сторінок писаного тексту. На сторінці має бути 30 рядків. На обкладинці реферату зазначаються: назва закладу вищої освіти, прізвище, ім'я та по батькові виконавця, кафедра, тема реферату, назва дисципліни, факультет, курс, група, форма навчання. Реферати здаються на кафедру всесвітньої історії викладачам для перевірки. При підготовці до написання реферату за потребою студент може консультуватися у викладача кафедри всесвітньої історії.

Модульна контрольна робота (12 балів) складається з п'яти завдань теоретичного й практичного характеру: двох завдань третього рівня складності, одного – другого рівня, двох – першого рівня. За виконання перших двох завдань студент може отримати максимум по 4 бали, за третє – 2 бали, за четверте і п'яте – по 1 балу.

Умови допуску до підсумкового контролю: обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування /відпрацювання усіх практичних занять, виконання завдань самостійної роботи, створення мультимедійних презентацій.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність покликань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

URL: <https://integrity.kpnu.edu.ua/>

Визнання результатів неформальної та (або) інформальної освіти

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та/або інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно «Порядку визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)», зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі). URL: <https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8ROJp0mO9FjUJumB4T/view>

В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту освітнього компоненту (окремій темі);
- підготовка конкурсної наукової роботи;
- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;
- призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді; *В інформальній освіті:*
- наявність наукової публікації;
- громадська або волонтерська діяльність.

Семестровий екзамен (40 балів)

Білет екзамену складається з трьох теоретичних питань, перші два з яких оцінюються по 12 балів, третє, більш складного рівня – 16 балів.

Питання екзаменаційного білета оцінюються відповідно до таких критеріїв:

Оцінка	Вимоги
«Відмінно» 40-35 балів	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі фундаментальні теоретичні знання, повно викладає вивчений матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, розуміє можливість різних тлумачень однієї і тієї ж проблеми, вміє оцінювати аргументи для її доведення, формулює своє бачення проблеми, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтовувати свої судження, застосовувати знання на практиці у нестандартних ситуаціях, наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, послідовно, вживає мовні засоби відповідно до норм української літературної мови.
«Добре» 34-29 балів	Якщо відповідь студента відповідає тим самим вимогам, що і для оцінки «відмінно», але при цьому студент допускає 1-2 помилки, які сам виправляє, і 1-2 недоліки в послідовності викладу матеріалу та мовному оформленні висловлювання. Студент вміє наводити власні приклади на підтвердження нових думок, може застосовувати вивчений матеріал у стандартних та дещо змінених ситуаціях.

	«Задовільно» 28-24 балів	Якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень предмета, але викладає матеріал неповно і допускає неточності у визначенні понять; не вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і наводити приклади; не в змозі захистити проект побудови системи роботи з певних тем дисципліни; викладає матеріал непослідовно і допускає помилки в мовному оформленні викладу.
	«Незадовільно» 23 бали і менше	Якщо студент виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, не володіє методичним апаратом, допускає помилки
		у формулюванні понять, які спотворюють їх зміст, не вміє самостійно побудувати систему вивчення певних тем, хаотично і невпевнено викладає матеріал. Студент неспроможний виконати стандартні завдання навіть після навідних питань викладача.

Оцінювання екзамену

Студенти, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, не допускаються до екзамену. Вони допускаються до екзамену після ліквідації академічної заборгованості за результатами поточного контролю. Вважається, що студент підготувався до екзамену, якщо рейтингова оцінка за його результатом більша або дорівнює 24 балам. Студентам, які за екзамен отримали незадовільну оцінку, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки. Ліквідація академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяється до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускається не більше двох разів з навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється за розпорядженням декана факультету.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Таблиці відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля (навчальної дисципліни)	Підсумкова оцінка за шкалою ЄКТС	Рекомендовані системою ЄКТС статистичні значення (у %)	Підсумкова оцінка за національною шкалою
			екзаменаційна
90-100	A (відмінно)/Excellent	10	відмінно
82-89	B (добре)	25	добре
75-81	C (добре)/Good	30	

		67-74	D (задовільно)/Satisfactory	25	задовільно
		60-66	E (достатньо)/Enough	10	
		35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)/Fail		незадовільно
		34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)/Fail		
	Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна. Вивчення курсу не потребує використання спеціального програмного забезпечення, крім загальнонавчаних програм і операційних систем.				
Поточний контроль	Практичні заняття, самостійна робота				
Підсумковий контроль	екзамен				
Локація	Згідно з розкладом				